నడుస్తున్న చరిత్రపుటల్లోంచి :

పోలండ్ కార్మికోద్యమం

కె. బాలగోపాల్

పోలండ్ కార్మికఉద్యమం 1955లో ప్రారంభమై ఇప్పటికి మూడునాలుగు వెల్లువలను చూసింది. 1956లో ఒకసారి, 1970లో రెండవసారి, 1976నుండి నిరంతరమయిన అలజడి, మళ్లీ 1980 ఆగస్టునుండి సొలిడారిటీసంస్థ నాయకత్వాన దాదాపు సంవత్సరంన్నర పోరాటంనడిచాయి. చివరిదశ, 1981 డిసెంబరు 13న ప్రధానమంత్రి జారుజెల్స్కి విధించిన సైనికపాలనతో ఒక కొలిక్కివచ్చింది. ఇకముందు ఏంజరగబోతుందని ఊహాగానాలు చేయడంకంటే, ఉద్యమాన్ని అర్థంచేసుకోవడంముఖ్యం

ఇక్కడ రెండుపొరబాట్లకు అవకాశంవుంది. ఒకటి, ఆఉద్యమాన్ని రివిజనిస్టు దృక్పథంతో అర్థంచేసుకోవడం, రెండు దానిని ఉదారవాద దృక్పథంతో అర్థంచేసుకోవడం. ఉద్యమాన్నిగురించి అందేసమాచారం అంతాగూడ సోవియట్ అనుకూల పత్రికలనుండో లేక పాశ్చాత్య పత్రికలనుండో రావడంవల్ల, ఈ రెండుపొరబాట్లలో ఒకటి చేయకతప్పడంలేదు చాలామందికి. సోవియట్ అనుకూల పత్రికలది రివిజనిస్టు దృక్పథంఅయితే, పాశ్చాత్య పత్రికలది స్వతహాగా ఉదారవాద దృక్పథం కాకపోయినా, ఉదారవాదులను ఆకట్టుకునే పదజాలం, సిద్ధాంతాలు, అవిచాలా తెలివిగా ప్రయోగిస్తాయి.

ఈరెండు పొరబాట్లూ చేయకుండ స్పష్టమయిన మార్క్సిస్టు దృక్పథంతో ఆ ఉద్యమాన్ని అర్థంచేసుకోవడం ముఖ్యమయినసమస్య.

పాశ్చాత్యపత్రికలు, వాటిని అనుసరించే మన దళారీ బూర్జువా పత్రికలు ప్రచారంచేస్తున్న అవగాహన ఈ విధంగానడుస్తుంది :

1, పోలండ్‌కు, రష్యాకు, తరతరాలుగా విరోధంవుంది. ఆధునిక పోలండ్ చరిత్రలో అధికభాగం జారిస్టు రష్యానుండి తన్నుతాను కాపాడుకునే ప్రయత్నంలో గడిచింది. అక్కడ సోషలిజంగూడ స్టాలిన్‌సైన్యాలు నెలకొల్పినదేకాబట్టి, పోలండ్ ప్రజలదృష్టిలో సోషలిజంఅంటే రష్యాఆధిపత్యం. ఇప్పటి కార్మికోద్యమంగూడ రష్యా వ్యతిరేక తిరుగుబాటు 2, అసలు సోషలిజం పోలండ్‌ప్రజలకు ఇష్టంలేదు. ఎందుకంటె, సోషలిజం అసలు ఏ ప్రజలకూ ఇష్టంవుండదు. కాబట్టి (ఎవరో ప్రాచ్యమూర్ఖత్వంలో మునిగిపోయిన చైనావియత్నాం రైతులను మినహాయిస్తే), పైపెచ్చు పోలండ్ ప్రజలు క్రిస్టియన్‌మతాన్ని అనుసరించేవాళ్ళుకాగా, సోషలిజం మనిషికి తిండి బట్ట ఇల్లువుంటే చాలనని అతన్ని పశుస్థాయికి దిగజారుస్తుందికాబట్టి.

ఇందులో మొదటి పాయింటులో కొంత నిజం వుంది. భౌగోళికంగా రష్యా ప్రష్యా ఆస్ట్రియా రాజ్యాల మధ్య ఇరుకున్న పోలండ్, ఆ రాజ్యాల విస్తరణ కాంక్షకు బలి అయిన మాట వాస్తవమే. ముఖ్యంగా, 18వ శతాబ్దంలో, రష్యాను కేథరీన్ రాణి, ప్రష్యాను ఫ్రెడెరిక్ చక్రవర్తి, పరిపాలించిన రోజులలో వాళ్లు పోలండ్‌ను రొట్టెముక్కను పంచుకున్నట్టు పంచుకున్నారు. ఈ శతాబ్దంలో హిట్లర్ తన ప్రపంచాధిపత్య వ్యూహంలో మొదటి మెట్టుగా పోలండ్‌ను ఎంచుకున్నాడు.

రెండవ ప్రపంచ యుద్ధంలో హిట్లర్ ఓడిపోవడంతో అన్ని తూర్పు యూరప్ దేశాలతోసహా పోలండ్‌లోగూడ ఖాళీఏర్పడింది. ఈఖాళీని అక్కడి సోషలిస్టు పార్టీలు రెడ్‌ఆర్మీ సాయంతో భర్తీ చేసాయి. సామ్రాజ్యవాద సైన్యాలజోక్యంవలన ఈ సాయం అవసరమయింది.

ఇంతవరకు నిజమేగాని, పోలెండులో సోషలిజానికి ఆదరణ లేకపోలేదు. ఇతర తూర్పుయూరప్ దేశాలలోలాగే పోలండ్‌లోగూడ భూస్వామ్యవర్గం 20వ శతాబ్దంవరకూగూడ బలంగానిలిచింది. సోషలిస్టు విప్లవానంతరం ఏర్పడ్డ పోలండ్ ఐక్యకార్మికపార్టీ ప్రభుత్వం భూసంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టి రైతులకు భూములపై యాజమాన్యం కలుగజేయడంతో ఆ భూస్వామ్యవర్గం నశించింది. అలాగే, ఈకొత్త ప్రభుత్వం పారిశ్రామిక ఉత్పత్తి సాధనాలను తనచేతిలో కేంద్రీకరించి దేశాన్ని ప్రణాళికాబద్ధంగాను, వేగంగాను, పారిశ్రామికీకరించింది. 1940లో దేశ శ్రామిక జనాభాలో పారిశ్రామిక కార్మికులు 40శాతం మాత్రంకాగా 1975 నాటికి ఈ నిష్పత్తి 77కు పెరిగింది (మనదేశంలో ఈనిష్పత్తి ఈశతాబ్దంమొదట్లో 10శాతంలోపు; ఇవ్వాళ గూడా 10 శాతంలోపే)

ఇదంతా పోలండ్‌ప్రజలకు అక్కడి వ్యవస్థపట్ల సద్భావం కలిగించలేదనిగాని, వాళ్లు సోషలిజాన్ని కేవలం సోవియట్‌రష్యా అధిపత్యంగా చూసారనిగాని, నమ్మడం కష్టం. సోవియట్‌రష్యా 'పరస్పర ఆర్థికసహకారం' (Mutual Economic Assis-tance) పేరిట తూర్పుయూరప్‌దేశాలను ఆర్థికంగా లోబరచుకున్నమాట వాస్తవమే కాని ప్రణాళికాబద్ధమయిన ఆర్థికవ్యవస్థ సాధించగల ప్రగతిచాటున ఈదోపిడీ ఫలితం పోలండ్ ప్రజలకు కనిపించలేదంటే ఆశ్చర్యంకాదు. అయితే ఈ దోపిడీకంటే ప్రత్యక్షమయిన రాజకీయ అధిపత్యాన్నిమాత్రం పోలండ్ ప్రజలునిరసిస్తూ వచ్చారు. సోషలిజంపట్ల సద్భావమూ, రష్యాఅధిపత్యంపట్ల నిరసనా రెండూకలిసే వున్నాయన్నది ఈనాటి పోలండ్‌కు సంబంధించి అతిముఖ్యమయిన విషయాల్లో ఒకటి.

పోతే, క్రిస్టియన్ మతాభిమానులయిన పోలండ్ ప్రజలకు భౌతికవాద మార్క్సిజంపట్ల ద్వేషం వున్నదన్న వాదన నిజానికి కొత్తదికాదు, 1917లో రష్యా విప్లవం జరిగిన నాటినుండి పాశ్చాత్య 'పరిశీలకులు' కమ్యూనిస్టులు పాలిస్తోన్న దేశాలలో ప్రజలను మతం రక్షించి మళ్ళీపెట్టుబడిదారీ కూటమిలోకి తెస్తుందని కలలు కంటూనే వున్నారు. ఈమధ్య ఇరాన్‌లో ఇస్లాంమతం బానర్ క్రింద సామ్రాజ్యవాద వ్యతిరేక పోరాటం జరిగినప్పుడు, ఇక సోవియట్ రష్యాలోని ముస్లింలు తిరగబడతారనీ ముస్లింమత పునరుద్ధరణవాదం కమ్యూనిజాన్ని దెబ్బతీస్తుందనీ అత్యుత్సాహంతో పాశ్చాత్యులు, కొందరు తిరోగామి ముస్లింలు, ఊహాగానాలుచేసారు అయితే అరవై ఏళ్ళ ప్రణాళికాబద్ధ అభివృద్ధి సోవియట్ ముస్లింల జీవన ప్రమాణాన్ని అత్యంతంగా పెంచిందని, అఫ్ఘనిస్తాన్‌ను అణచడానికి సోవియట్ సైన్యాలలో వెళ్ళిన సోవియట్ ముస్లింలు అక్కడి తమ తోటిముస్లింల నికృష్టజీవితాన్ని చూసి ప్రపంచంలో ఇంత పేదరికం ఉందా అని ఆశ్చర్యపోయారనీ తెలిసిన తరువాత ఈ ఊహాగానాలు చల్లబడ్డాయి.

ఇక రివిజనిస్టులవిషయం. వీళ్ళఅవగాహన ఈరకంగానడుస్తుంది : పోలండ్ సోషలిస్టుదేశం. సోషలిస్టుదేశంలో కార్మిక నియంతృత్వం నడుస్తుంది, కార్మిక నియంతృత్వాన్ని వ్యతిరేకించే వాళ్ళెవరయినా కార్మిక వ్యతిరేకులే, సోషలిస్టు వ్యతిరేకులే. అంటే అమెరికా ఏజెంట్లే. కాబట్టి పోలండ్ కార్మిక ఉద్యమసంస్థ అయిన సాలిడారిటీ నాయకులంతా అమెరికాఏజెంట్లే. పోలండ్ నాయకులు చాలాపొరబాట్లు చేసినమాట నిజమే. ముఖ్యంగా, వాళ్ళుసోషలిస్టు ఆర్థిక సూత్రాలను విస్మరించారు. అయితే వాళ్ళు కార్మికనాయకులు కాబట్టి కార్మికులు నోరుమూసుకుని వాళ్ళను అనుసరించాలిగాని, తిరగబడడం సహించరాని విషయం.

ఈ వాదనచాలా లోతయినప్రశ్నలు లేవదీస్తుంది, వాటిని క్లుప్తంగానయినా సరే చర్చించాలి. ఆ క్రమంలోనే ఉద్యమం స్వభావంగూడ బోధపడుతుంది.

కార్మికనియంతృత్వం : కార్మిక నియంతృత్వమంటే ఏమిటి? కార్మికపార్టీ అని పేరుపెట్టుకున్న పార్టీ నియంతృత్వమా? ఆ పార్టీ దిగజారితే అప్పుడేమవుతుంది? దిగజారిందీ లేనిదీ తెలుసుకోవడానికి ఏమయినా ప్రమాణాలున్నాయా?

పాలకవర్గంఅంటే ఉత్పత్తి సాధనాలపైన ఆధిపత్యంఉన్నవర్గం. వర్గసమాజంలో ఉత్పత్తిసాధనాలు ఎవ్వరిచేతిలోవుంటాయో, రాజకీయాధికారం ఆ వర్గం చేతిలోవుంటుంది. అంటే ఆ వర్గనియంతృత్వం నడుస్తుంది. సోషలిజంగూడ వర్గ

సమాజమే- అక్కడ కార్మిక నియంతృత్వం నడవాలంటే, కార్మికులకు ఒక వర్గంగా ఉత్పత్తి సాధనాలమీదసమిష్టి యాజమాన్యం ఉండాలి; ఉత్పత్తి సాధనాలమీద నిజమైన యాజమాన్యం ఉండాలంటే యావత్ ఉత్పత్తి రంగంమీదా ఉండాలి- అంటే ఉత్పత్తి క్రమంమీద, పంపిణీ నిర్వహణమీద, మారకంమీద, అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా ప్రణాళికలను రూపొందించడంలోను అమలుజరపడంలోను కార్మికవర్గానికి సమిష్టి నియంత్రికాధికారం వుండాలి.

ఇది సాధ్యమా? సాధ్యంకాదంటే కార్మిక నియంతృత్వం సాధ్యంకాదని సోషలిజం సాధ్యంకాదని, అంగీకరించాలి. అంటే మార్క్సిజాన్ని నిరాకరించాలి. అయితే ఇది సాధ్యమే- కాని ఒక్కరోజులో కాదు. భూస్వామ్యవర్గాన్ని పడగొట్టి అధికారంలోకి వచ్చిన పెట్టుబడిదారీ వర్గానికీ, పెట్టుబడిదారీవర్గాన్ని ఓడించి అధికారం లోకి వచ్చే కార్మిక వర్గానికీ ఒక ముఖ్యమయిన తేడావుంది. పెట్టుబడిదారీవర్గం భూస్వామ్య సమాజం మధ్యనే సాంస్కృతికంగాను రాజకీయంగాను పరిణతి చెంది అధికారం చెలాయించగల స్థాయికి ఎదిగిన తరువాతే అధికారానికి వస్తుంది. కార్మిక వర్గం ఈ అభివృద్ధిని అధికారానికి వచ్చిన తరువాతే సాధించాలి. తప్పక సాధిస్తుందన డానికి మనదేశ కార్మికులను ఈనాటి పోలండ్ ఉద్యమకారులతో పోల్చిచూస్తేచాలు, పోలండ్ కార్మికులు, తాము పనిచేసే ఫాక్టరీల నిర్వహణలో తమకు అధికారంకావా లని, అంటే ఒక ఫాక్టరీ ఎంత ఉత్పత్తి చేయాలి, ఏం ఉత్పత్తి చేయాలి, ఎంతకు అమ్మాలి, ఇత్యాది విషయాలు నిర్ణయించడంలో అక్కడ పనిచేసే కార్మికుల ప్రమే యం వుండాలని, డిమాండ్ చేస్తున్నారు- ఇదే సోషలిజమని ఎవ్వరూ భ్రమపడ కూడదు- ఏ ఫాక్టరీలోని కార్మికులకు ఆ ఫాక్టరీని నడపడంలో అధికారం లభిస్తే- అప్పుడు వివిధ ఫాక్టరీలలోని కార్మికులు సమిష్టి పెట్టుబడిదార్లు మాత్రమే అవుతారు, ఎందుకంటే వాళ్లు ఒకరితో ఒకరు పోటీపడకాతప్పదు, అధికలాభాలకోసం సరుకుల ఉత్పత్తి కొనసాగించకా తప్పదు (యుగొస్లావియాలో నడుస్తున్నది ఈ రకం 'సోషలిజ'మే. అందుకే అక్కడ ఏ సోషలిస్టు దేశంలోను ఉండకూడని నిరుద్యోగం, ద్రవ్యోల్బణం, ఇత్యాది). అయినప్పటికీ ఈ డిమాండు కార్మికుల సాంస్కృతిక పరిణతినీ, ఆత్మస్థైర్యాన్నీ, చూపుతుంది- నిజమైన కార్మిక నియంతృత్వం వెర్రి ఊహకాదని నిరూపిస్తుంది.

అయితే కార్మికులు ఆర్థికరంగాన్ని సమిష్టిగా నియంత్రించగల స్థాయికి ఎదగ డానికి చాలాకాలంపడుతుంది. అంతవరకు ఏంచేయాలి? అంతవరకు కార్మిక అగ్ర గామి పార్టీ నియంతృత్వం నడుస్తుంది. అయితే ఈ నియంతృత్వపు ప్రధానకర్తవ్యం,

కార్మికులను పార్టీనియంతృత్వం స్థానాన వర్గనియంతృత్వం నిర్వహించగలందుకు తర్ఫీదుచేయడం- అందులో ఒకముఖ్యమయినఅంశం. ఆర్థికరంగంలో పార్టీతేవాలని చూస్తున్న మార్పులను కార్మికులతో చర్చించడం, వాళ్ళను విద్యావంతుల్ని చేయడం, వారి సలహాను సమ్మతిని పొందడం- ఇదిదాని కనీసకర్తవ్యం.

సరిగ్గా ఈ కనీసకర్తవ్యాన్నే పోలండ్‌పార్టీగాని ఏ తూర్పుయూరప్ (రష్యాతో సహా) పార్టీగాని ఎన్నడూ నిర్వహించలేదు- వాళ్ళ రివిజనిస్టుదృష్టిలో సోషలిజంఅంటే వాళ్ళ నియంతృత్వమే- ఆ నియంతృత్వం కొన్నాళ్ళు కొనసాగినతరువాత 'కమ్యూనిజం' అనబడేది ఆకాశంనుంచి ఊడి ఒళ్ళోపడుతుంది- సోవియట్‌దొరలయితే ఆ కష్టంగూడ అవసరంలేకుండ, అప్పుడేతమది 'ప్రజలందరి రాజ్యం' (State of the whole people) అని ప్రకటించుకున్నారు- ఇక కమ్యూనిజందేనికి ?

ఈ దృక్పథంతో, పోలండ్‌పార్టీ నిర్వహించిన 'కార్మికనియంతృత్వాన్ని' పరిశీలిద్దాం- మొదట రైతాంగానికి ఆమోదనీయమయిన భూసంస్కరణలు ప్రవేశపెట్టారు. ఆతరువాత సమిష్టి వ్యవసాయాన్ని ప్రవేశపెట్టేటప్పుడుమాత్రం, ధనిక రైతాంగాన్నీ పేదరైతాంగాన్నీ వేరుచేసి పేదరైతాంగానికి విషయాన్ని వివరించి వారిసమర్థనతో ప్రవేశపెట్టకుండ, మీదినుండి సమిష్టివ్యవస్థను రైతాంగం పైకిరుద్దారు- రైతాంగం సహకరించకపోయేసరికి భయపడ్డారు. 1956లో గోముల్కా పార్టీసెక్రటరీ అయిన తరువాత అసలు సమిష్టి వ్యవసాయాన్ని ఏర్పరచేప్రయత్నాన్నే విరమించుకున్నారు- ఇవ్వాళ పోలండ్‌లో 85 శాతం వ్యవసాయిక భూభాగం ప్రైవేటురంగంలోవుంది- అటువంటప్పుడు ఎన్ని కంట్రోళ్ళుపెట్టినా, ఆర్థికసంక్షోభాన్ని నివారించడం కష్టం. ఎంతటి రాజకీయ చాతుర్యాన్ని ప్రదర్శించినా రైతాంగానికి ఇతరప్రజలకు వైరుధ్యాలు రాకుండ చూడడంకష్టం. సోషలిస్టు సమాజంలో వైరుధ్యాలుండవని ప్రకటిస్తేచాలదు. వాటికి వస్తుగతభూమిక (objective basis) లేకుండ చేయాలి.

తరువాత పారిశ్రామికీకరణ, ఆధునికీకరణ మొదలుపెట్టారు. ముఖ్యంగా గోముల్కాస్థానంలో 1970లో పార్టీపై పెత్తనం సంపాదించుకున్న గైరెక్ నాయకత్వాన, 1970-76 ల మధ్య ఇవిరెండు అతివేగంగాసాగాయి- పారిశ్రామికీకరణయినా ఆధునికీకరణయినా, వాటంతటవి ఆహ్వానించదగ్గవే- కాని వాటిని సాధించిన పద్ధతే అభ్యంతరకరమయినది- దానివల్ల రాగల పర్యవసానాలను తాము గుర్తించలేదు, గుర్తించిన మేరకు కార్మికులతో చర్చించి, వారిని విద్యావంతుల్ని చేసి, వారిసలహా తీసుకోలేదు- ఆధునికీకరణకోసం పాశ్చాత్యదేశాలనుండి 25 బిలియనుడాలర్లు (దాదాపు

20 వేలకోట్లరూపాయలు) అప్పుతెచ్చుకున్నారు- అస్థిరమయిన పెట్టుబడిదారీ మార్కెట్ నుండి ఇంతమొత్తం అప్పుతెచ్చుకుంటే ప్రమాదకరమని పోలండు 'మార్క్సిస్టు' మేధావులకు తోచలేదు- వీళ్ళకు పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ స్థిరత్వం పట్ల చాలా గట్టినమ్మకం ఉన్నట్లుందని చాలా మంది పరిశీలకులన్నారు- రివిజనిస్టుల నోటిలో మార్క్సిజం చిలకపలుకులతో సమానం అనడానికి ఇంతకంటే మంచి నిదర్శనం లేదనుకుంటాను.

వీళ్ళనమ్మకాలెట్లాగున్నా దాదాపు పదేళ్ళుగా ప్రపంచ పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థలో చాలా తీవ్రమయిన సంక్షోభం నడుస్తోంది- ఆ సంక్షోభమే పోలండ్‌లోగూడ సంక్షోభానికి దారితీసింది- తీసుకున్న 20 వేలకోట్ల రూపాయల అప్పుకు వడ్డీచెల్లించాలి వడ్డీ చెల్లించాలంటే విదేశీమారకం సంపాదించాలి- విదేశీమారకం సంపాదించాలంటే సరుకులను పాశ్చాత్య మార్కెట్‌కు ఎగుమతిచేయాలి- అయితే సంక్షోభంలో ఇరుక్కున్న పాశ్చాత్య మార్కెట్‌లో కొనేవాళ్ళు తక్కువ కాబట్టి అక్కడిసంస్థలతో పోటీపడి పారిశ్రామిక ఉత్పత్తులను అమ్మడం కష్టం- అటువంటప్పుడు ఆహారపదార్థాలను ఎగుమతి చేయవలసివస్తుంది చేసారు- దేశంలో డిమాండును అదుపులోవుంచడంకోసం ఆహారపదార్థాల ధరలు పెంచారు- ఒక్క 1980 జూలై నెలలోనే మాంసం ధర 40 నుండి 80 శాతం వరకు పెరిగింది (ఈ ధరల పెరుగుదలకు పోలండ్‌కు అప్పులిచ్చిన పాశ్చాత్యుల ఒత్తిడిగూడ ఒక కారణం- ఈ విషయాన్ని మాత్రం పోలండ్ ప్రజల కోసం మొసలికన్నీళ్ళుకారుస్తోన్న పాశ్చాత్య పత్రికలు ఎన్నడూ చెప్పవు). ఇదంతా ఎందుకు జరిగిందో ప్రజలకు తెలియకపోవడంచేత, వాళ్ళతో ఎవ్వరూ చర్చించిన పాపాన పోకపోవడంచేత, వాళ్ళుతిరగబడ్డారు. జనాభాలో అత్యధికులయిన కార్మికులు సహజంగానే ముందునిలిచారు.

పెట్టుబడిదారీ అస్థిరత్వాన్ని తక్కువగా అంచనా వేయడం మాత్రమే కాకుండ, తీసుకోబూనుకున్న చర్యలను కార్మికులతోనూ ప్రజాసామాన్యంతోను చర్చించడం, వారిసలహాతీసుకోవడం, మొదలయిన కనీస సోషలిస్టు కర్తవ్యాలను విస్మరించడం వల్లనే ఇది జరిగింది.

ఇంతవరకూ బహుశా రివిజనిస్టులలో కొందరు (సి. పి. ఐ (ఎం) వంటివారు) అంగీకరించవచ్చు. కాని దీనికి కారణం కేవలం మతిమరుపా, అజ్ఞానమా, లేకవేరే ఏదయినావుందా అని మాత్రం వాళ్ళు ఆలోచించరు. అసలు విషయం ఏమిటంటే, రష్యామొదలుకొని అన్ని తూర్పు యూరప్‌దేశాలలోను, కార్మికులపేరిట అధికారం కైవసం చేసుకున్నవారిలో (పార్టీలోను, ప్రభుత్వఅధికార్లలోను, సాంకేతికనిపుణుల

లోను) ఒక కొత్త వర్గం ఏర్పడింది. ఈ వర్గం సోషలిజాన్ని తన అవసరాలకు లొంగదీసుకుంది. పాశ్చాత్యదేశాల జీవన విధానంపట్ల తనకు మోజుఏర్పడ్డనాడు ఆధునికీకరణకు పూనుకుందేగాని, ప్రజల అవసరాల దృష్ట్యాకాదు. అతివేగంగా నడిచేకార్లు, తమ ఇంటింటా రెఫ్రిజరేటర్లున్నంటే 'ఎంచక్కా' వుంటుందనిపించి ఆర్థిక రంగాన్ని ఆధునికీకరించారు. నష్టం ప్రజలకే లెమ్మని 20 వేలకోట్ల రూపాయలు అప్పుతెచ్చుకున్నారు. ధనిక రైతాంగం సమిష్టి వ్యవసాయాన్ని ఎదిరిస్తే వీళ్ళతో గొడవెందుకులెమ్మని మీయిష్టమే కానిమ్మన్నారు. తమది బూర్జువా దృక్పథమే కాబట్టి పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ నిరంతరం సంక్షోభాలకులోనై నడుస్తుందన్న ప్రాథమిక మార్క్సిస్టు సూత్రాన్ని విస్మరించి పాశ్చాత్య మార్కెట్టుతో పోలండ్ ఆర్థికవ్యవస్థకు బలంగా లంకెవేసారు (పోలండ్ విదేశీవ్యాపారంలో 40 శాతం పాశ్చాత్యదేశాలతో టేదే) తమదొక స్వార్థపర వర్గదృక్పథం కాబట్టి, కార్మికవర్గాన్ని కార్మికనియంతృత్వానికి తర్ఫీదుచేయడంగాని, కనీసం దేశఆర్థికరంగానికి సంబంధించిన విషయాలు అగ్రగామి కార్మికులతో చర్చించడంగాని, చేయలేదు. ఈ కొత్త బూర్జువావర్గ స్వార్థం దేశానికి తెచ్చిపెట్టిన సంక్షోభంగా అర్థంచేసుకుంటేనే మనకు పోలండ్ సమస్య అర్థమవుతుంది. కేవలం పార్టీ 'పొరబాట్లుగా' అర్థంచేసుకుంటే, ఈ 'పొరబాట్లు' ఎందుకు జరుగుతున్నాయో, ఎంతకాలం జరుగుతాయో, ఎంతమంది అమాయకులయిన 'అమెరికా ఏజెంట్ల'ను ఈ 'పొరబాట్ల'కు బలిపెట్టాలో తెలీదు (1970 లో కార్మిక తిరుగుబాటు జరిగినప్పుడు కొన్ని వందల మందిని కాల్పులలో చంపారు).

సోషలిజం

రెండవ ప్రశ్న, అసలు సోషలిజం అంటే ఏమిటి అన్నది. కార్మిక నియంతృత్వం క్రింద, కార్మిక నియంతృత్వపు మొదటి దశ అయిన కార్మికపార్టీ పాలన క్రింద, నడిచేది సోషలిజం. ఈ సోషలిజం పరిణామదశ. సమాజాన్ని వర్గసమాజం నుండి వర్గరహిత సమాజంవైపు కార్మిక నియంతృత్వంక్రింద నడిపించేదశ పరిణామ దశను అంచనా వేసేప్పుడు ఆ పరిణామాన్ని అది సాధిస్తోందాలేదా అన్నదే ప్రమాణం అవుతుంది అంటే, 'పోలండు సోషలిస్టు దేశంకాబట్టి ఉద్యమకారులు సోషలిస్టు వ్యతిరేకులు'అని ప్రకటించేవారు, అసలు పోలండ్ వర్గరహిత సమాజంవైపు నడుస్తోందా అని ముందు అంచనావేయాలి. అంటే ఆదేశంలో అసమానత, అస్థిరత,మూఢత్వం, అజ్ఞానం, తగ్గుతున్నాయా, స్త్రీలపట్ల తరతరాలుగా వస్తోన్న చులకనభావం తగ్గుతోందా అన్నిటికంటే ముఖ్యంగా ప్రజలు నిజమయిన స్వేచ్ఛవైపు నడుస్తున్నారా, అని

చూడాలి. నిజమయినస్వేచ్ఛ బూర్జువా స్వేచ్ఛాకాదు, రివిజనిస్టు స్వేచ్ఛాకాదు మనిషికి వాక్‌స్వాతంత్ర్యం, సభాస్వాతంత్ర్యం, వుంటే అదే స్వేచ్ఛ అంటుంది బూర్జువాదృక్పథం. కడుపుకుతిండి, జీవితానికి భద్రత, లేనివాడు ఈ స్వాతంత్ర్యాలను నిజానికి వినియోగించుకోలేడు కాబట్టి అది బూటకపు స్వేచ్ఛ అన్న వాదన అందరికీ తెలిసిందే. అంతేకాదు, జీవితానికి భద్రత ఉన్నవాళ్ళకుగూడ బూర్జువాస్వేచ్ఛ స్వేచ్ఛకాదు. తన జీవితాన్ని, తానునివసిస్తూన్న సమాజజీవితాన్ని, రూపొందించుకునే స్వేచ్ఛే నిజమయిన స్వేచ్ఛ. కాని బూర్జువా సమాజంలో తమ జీవితాల్ని రూపొందించుకునే స్వేచ్ఛ ప్రజలకు లేదు. పదిమంది పెట్టుబడిదార్ల స్వార్థం జనంజీవితాల్ని రూపొందిస్తుంది. ఇవ్వాళ మనదేశంలో యువతకు మానవత్వపు విలువలునేర్పాలా అమానుషత్వపు విలువలు నేర్పాలా అని నిర్ణయించేది వాళ్లను పెంచిన తల్లిదండ్రులూకాదు, వాళ్లకు చదువుచెప్పే పంతుళ్లూకాదు; తమలాభాలకోసం లంపెన్ సంస్కృతిని ప్రచారంచేస్తున్న సినీమా పెట్టుబడిదార్లు, వ్యాపారపత్రికల యజమాన్లు. రేపటి సామాజిక వాతావరణాన్ని నిర్ణయించేది వీళ్లేగాని, వాక్‌సభా స్వాతంత్ర్యాలున్న ప్రజాసామాన్యం కాదు. మనిషిని పెట్టుబడిదారీ ఆర్థిక సంబంధాలతో బంధించి, నీ యిష్టం వచ్చినంతగా కేకలుపెట్టే స్వేచ్ఛ నీకుందంటుంది బూర్జువా సమాజం. అదే బూర్జువా స్వేచ్ఛ.

రివిజనిస్టుస్వేచ్ఛ మరోరకంబూటకం. దీన్ని నిర్వచించడానికి మాస్కో-తాత్వికులు ప్రయత్నించారోలేదో నేనెరుగనుగాని, వారి అనుచరులు కొందరు అంతటి సాహసమూచేసారు. 'మానవుడికి కొన్ని అవసరాలున్నాయని గుర్తించి వాటిని తీర్చడమే స్వేచ్ఛ' అని తెలుగుదేశపు రివిజనిస్టు మేధావులలో అగ్రగణ్యుడయిన ఏటుకూరి బలరామమూర్తిగారు అన్నారు. (భారతీయ తత్వశాస్త్రం, పేజీ 226). అంటే అర్థం పరిపాలించేపార్టీ అందరికీ తిండీ బట్టా ఇల్లూ ఉద్యోగం ఇస్తుంది, చదువుకోవడానికి అబద్ధాలతోనిండిన పత్రికలు ప్రకటిస్తుంది చూడడానికి చరిత్రను వక్రీకరించే సినీమాలు ప్రదర్శిస్తుంది. వీటన్నిటినీ అనుభవిస్తూ గానుగెద్దుల్లా జీవించడమే రివిజనిస్టుస్వేచ్ఛ.

నిజమయినస్వేచ్ఛ సుప్రసిద్ధమయిన ఎంగెల్స్‌సూక్తితో ప్రారంభమవుతుంది. 'ఆవశ్యకతను అంగీకరించడమే స్వేచ్ఛ' (freedom is the recognition of necessity) తానునివసిస్తూన్న ప్రపంచానికి ఒక వస్తుగత స్వభావంఉందని మనిషికి తెలియాలి. ఆ వస్తుగత స్వభావాన్ని ('ఆవశ్యకత'ను) అధ్యయనంచేసి అర్థంచేసు

కోవాలి (అందరూ అధ్యయనంచేయాలి, అందరూ అర్థంచేసుకోవాలి, పార్టీ సైద్ధాంతికుడు కామ్రేడ్ సుస్లోవ్ చేసుకుంటేచాలదు.) అర్థంచేసుకుని దాన్ని అనుసరించి తన ఆశయాలను మలచుకుని వాటిని సాధించేక్రమంలో సచేతనంగా పాల్గొనాలి. ప్రపంచపు వస్తుగత స్వభావాన్ని అనుసరించి దాన్ని నిరంతరం మార్చేక్రమంలో నలుగురితో కలిసి సచేతనంగా కృషిచేయగలగడమే నిజమైనస్వేచ్ఛ. ప్లాట్‌ఫారం మీదనుండి ఉపన్యాసాలు ఇవ్వడమూకాదు, కడుపునిండాతిండితిని గొంగళిపురుగులా పడిఉండడమూకాదు.

కాబట్టి ఇవ్వాళ పోలండ్ కార్మికోద్యమాన్ని సోషలిస్టు వ్యతిరేక ఉద్యమంగా చిత్రిస్తున్న వారు వేసుకోవలసిన ప్రశ్న. అసలు పోలండ్ ఇవన్నీ సాధిస్తోందా అన్నది. అసమానత, అస్థిరత, తగ్గాయా। 85 శాతం వ్యావసాయిక భూభాగం ప్రైవేటు చేతుల్లోవున్నప్పుడు అసమానతమీద కంట్రోలు ప్రభుత్వానికి ఎట్లావుంటుంది? పెట్టుబడిదారీ మార్కెట్‌తో అంతబలమయిన సంబంధంవున్న ఆర్థికవ్యవస్థ అస్థిరత నుండి ఎట్లాతప్పించుకుంటుంది? పోనీ అక్కడ అజ్ఞానం, మౌఢ్యం, తగ్గాయా? తగ్గివుంటే క్రిస్టియన్ మతం ప్రాబల్యం రోజురోజుకూ ఎందుకు పెరుగుతుంది? అక్కడ స్త్రీలపట్ల వర్గసమాజ దృక్పథం క్షీణిస్తోందా? క్షీణిస్తోంటే తూర్పుయూరప్ దేశాలన్నింటిలోనూ కేబరేలకు నైట్‌క్లబ్బులకూ అంత ఆదరం ఎందుకు? (ఒక రష్యాపార్టీ మహిళ ఒకతూర్పు యూరప్ దేశంలో కేబరేలనుచూసి 'దీన్ని మీరు సోషలిజం అంటారా?' అని ఆశ్చర్యం వెలిబుచ్చిందట. అయితే ఈ రకం 'సరదాలు' రష్యాకుగూడ పాకుతోన్నట్టు తెలుస్తోంది). చివరిగా, అక్కడ ప్రజలు నిజమయిన స్వేచ్ఛవైపు పయనిస్తున్నారా? అసలు స్వేచ్ఛను గురించి బలరామమూర్తిగారి స్థాయినిదాటే అవగాహనే లేని పార్టీలు నిజమయిన స్వేచ్ఛవైపు ప్రజలను ఏరకంగా నడపగలుగుతాయి?

<u>ఉద్యమస్వభావం</u>: సారాంశంలో, ఈనాటిపోలండ్ కార్మికోద్యమం ఆ దేశంలో కొత్తగాఏర్పడ్డ వర్గవ్యవస్థ సృష్టించిన సంక్షోభాల ఫలితమేగాని, సోషలిస్టు వ్యతిరేక ఉద్యమంకాదు. ఎందుకంటే పోలండ్‌లో సోషలిజం (అంటే కమ్యూనిజం వైపునడిచే పరిణామదశ) లేదు. అయితే ఈ ఉద్యమం సోషలిజాన్ని స్థాపించడం కోసమూ జరగడంలేదు, అది కేవలం ఆర్థికవాదం (economism) మీద నడుస్తోంది. ఒక పత్రికావిలేకరి పోలండ్ కార్మికుడొకడితో 'మీరు నిజమయిన కార్మిక నియంతృత్వంకోసం పోరాడుతున్నారు' అనంటే అతను సమాధానంగా 'కార్మికనియంతృత్వం సంగతి దేవుడెరుగు, మాకు ధరలుతగ్గితేచాలు' అన్నాడట. ఉద్యమంమీద మతం ప్రభావంగూడ బలంగానేఉంది. పోలండ్ కార్మికులమీద చర్చికిఉన్న ప్రభా

వాన్ని గురించి పాశ్చాత్య పత్రికలు విపరీతమయిన అతిశయోక్తులు ప్రచారం చేస్తోన్న మాట వాస్తవమే (వాటిసకిలీ ఉదారవాదానికి మధ్యయుగాల మతం ఎన్నడూ ఆటంకం కాలేదు) అయినప్పటికీ ప్రభావం బలంగాఉన్నమాట కాదనలేం, ఈ ప్రభావం అన్నిరకాలాచెడ్డది- అవాస్తవికమయిన సైద్ధాంతిక దృక్పథాన్ని ఏర్పరచడమే కాకుండ, పోరాటాన్ని నీరుగార్చి సర్దుబాటును ప్రోత్సహిస్తుంది. పోలండ్ కార్మికుల పోరాటచరిత్ర అదినుండీగూడ చర్చి 'బాధ్యతాయుతమయిన మధ్యవర్తి' పాత్ర నిర్వహించి వ్యవస్థ దెబ్బతినకుండ చూస్తోంది- పార్టీ చర్చి మైత్రిని కోరడానికిగూడ ఈ సౌకర్యమే కారణం.

ఈ సైద్ధాంతిక దౌర్బల్యంవల్ల పోలండ్ కార్మిక ఉద్యమం ఇంతవరకు పాలక పార్టీ నాయకులను మార్చడం తప్ప మరేమీ సాధించలేకుండ వుంది. 1956లో పొజ్నాన్ పట్టణంలో 50 వేలమంది కార్మికులు జరిపిన తిరుగుబాటు గోముల్కాను పదవికి తెచ్చింది, కొత్త అపోహలను సృష్టించింది. 1970లో ఆహారపదార్థాల ధరల పెరుగుదలకు వ్యతిరేకంగా జరిగిన తిరుగుబాటు గోముల్కాస్థానంలో గైరెక్‌ను అధికారంలోకి తెచ్చి మళ్ళీ కొత్త అపోహలను సృష్టించింది. మొన్న 1980 ఆగస్ట్‌లో వార్సాదగ్గర ఒక ట్రాక్టరు ఫాక్టరీలో ప్రారంభమై సాలిడారిటీ సంస్థ నాయకత్వాన సంవత్సరంన్నర నడిచిన ఉద్యమం గైరెక్‌స్థానంలో కానియాను తెచ్చింది. కార్మికులకు రైతులకు పార్టీనుండి స్వతంత్రమయిన యూనియన్లను ఏర్పరచుకునే స్వేచ్ఛను ఇచ్చింది. అయితే ఈ కొద్దిపాటి సంస్కరణను గూడ సహించలేని రష్యా ప్రోద్బలంతో పార్టీ చివరికి సైనికపాలన విధించింది. అందుకు మెచ్చుకోలుగా రష్యా పాలకులు నెలతిరగక ముందే పోలండ్‌కు 3 వేలకోట్ల రూపాయల అప్పుఇవ్వడానికి ఒప్పుకున్నారు (అదే రష్యా, సైనికపాలన విధించకముందు, పోలండ్‌లోని అస్థిరపరిస్థితుల దృష్ట్యా ఆర్థిక సహాయం ఇవ్వడం సాధ్యంకాదంది అంటే అర్థం, కార్మికులను అణిస్తేనే, 'సోషలిస్టు సహాయం' అనబడేతాయిలం లభిస్తుందని).

సరయిన సిద్ధాంతమే గనకవుంటే, దేశంలో మూడువంతుల ప్రజల సభ్యత్వమే వున్న సాలిడారిటీ, వియత్నాం ప్రజలు అమెరికా సామ్రాజ్యవాదానికి ⊕ ఇవ్వగలదు. (పోలండ్ జనాభా 3 కోట్లచిల్లర. కార్మికుల సాలిడారిటీ, రైతుల సాలిడారిటీ, కలిపి సభ్యత్వం ఒక కోటి పైచిలుకు. ఇది కేవలం సభ్యత్వం మాత్రమే. మద్దతుదార్లను గూడ కలిపితే జనాభాలో సగంకావచ్చు). విప్లవకర సిద్ధాంతంలేమి ఇన్నాళ్లు బయట పడలేదుగాని సైనిక పాలనవిధించిన తరువాత బయటపడకతప్పదు. తమకు విముక్తిని ఈయగలది మార్క్సిజం మాత్రమేనని, రివిజనిస్టులు సొంతంచేసుకుని గుర్తుతెలియనంతగా వక్రీకరించిన మార్క్సిజంకాదని, విప్లవకర మార్క్సిజమని, పోలండ్ కార్మికులు గుర్తించిన నాడే వాళ్ళకు విముక్తి. అంతవరకు ఈ ముసుగులో గుద్దులాట తప్పదు.

⊕ ఇచ్చినంతటి పోరాటం సోషల్ సామ్రాజ్యవాదానికి